

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:

на цілий рік . . . . . 24 K
на пів року . . . . . 12 K
на чверть року . . . . . 8 K
на місяць . . . . . 2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудни. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовского ул. Я-
гайлоньска ч. 2.

Рукописи звертає ся лише га
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
в вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надісл.-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesеня по 30 сот. від стрічки

Грізні хмари над Альбанією.

(X) В хвилі, коли здавало ся, що неда-
леко вже до заключеня мира і що междуна-
родне напружене ослабло, надходять вісти з
Альбанії, що над її овидом громадають ся
грізні хмари, котрі можуть довести до небез-
печних наслідків.

Австро-Угорщина має повірну собі опіку
над католиками Альбанії, однакж доси не
спромогла ся охоронити їх перед жорстокими
переслідуваннями. Монархія наша проявляла
нечувану терпеливість і податливість, а се до-
вело до важкого порушеня нейтральности і
поваги її. Якнебудь європейска дипломатія
постановила, що Альбанія має бути самостій-
ною державою, то Черногора і Сербія пехту-
ють всякі міжнародні закони, закони люд-
ства і топчуть їх ногами, а наглядним дока-
зом такого жорстокого поступованя стає те-
перішня війна проти Альбанії і облога та бом-
бардоване твердині Сходри, щоби в тім краю
такі осадовити ся проти виразної волі Євро-
пи, з порушенем інтересів Австро угорської
монархії.

Довготерпеливість нашої монархії вичер-
пана до крайних границь, а тепер наспіває по-
ра, що велика держава не може дозволити
того, щоби її терпеливість уважано яко неміч
і щоби Сербія та Черногорці думали, що мо-
жуть собі всего позваляти супроти австрій-
ських підданих в тім краю. Дальша терпели-
вість і мовчальність противилаб ся звичайно-
му почуванню людскости і могла би довести
до необчислимых послідовностей.

З над нещасної Сходри здійснюють ся в
гору клуби димів з пожарища спричиненого
обстрілюванем міста, а хоч європейскі держа-
ви кілька раз звертали увагу обложених, що-
би щадили місто віддалене оподалік від укрі-
лень, то черногорскі і сербскі війська мимо
того обстрілюють населенців Сходри, а не хо-
чуть світського населеня на домаганя европ.
держав визволити з міста. Не пощадили они
також части міста, де находять ся заграничні
консуляти, а на австро-угорський
консулят упало кілька стрі-
лів. Також звернули свої гармати проти ка-
тедральної церкви, до котрої схоронив ся ар-
хiepіскоп і кілька тисяч вірних католиків.
Убито тим способом кілька монахинь і сестер-
жалібниць, що ходили коло ранених. В однім
селі коло Дякови приневолити під загрозою
убийства 300 катол. Альбанців до переходу
на православя, а над священником Франціс-
канцем Паличем знущали ся страшним спо-
собом, поки его не добив оден комітаджі, як
звірину. Особливо Черногорці-жовняри посту-
пають по звійрски супроти Альбанців підозрі-
лих о прихильність для Австрії. Не менше
люто поступають також Сербія, приневолюючи
Альбанців до переходу на православя.

Коло Сан-Джованні ді Медуса напали
сербскі офіцери і жовняри на угорський ко-
рабель і приневолити залогу корабля „Ungaro
Croata“, щоби помагала виладовувати вояки
приписані з сербских кораблів і знущали ся
при тім над ними нечуваным способом.

Таке поступованя очевидно не причиняє
ся до втихомиреня, а навпаки до розятрення
і розогнення взаємин і може довести до необ-
числимых послідовностей.

Іван Верхратский.

Не відникішня заморозка.

Не від нині заморозка між нами. Триває
у нас від многих а многих літ. Причина тої
заморозки перед всім незрозуміла нашого за-
галу і велике виображене о собі декотрих
людей, що себе уважають духовними провідни-
ками народа. Буває таке, що хто напише я-
кий стишок або яку повістку, сей час думає,
що єму належить ся первенство в літературі.
Булоб се не великої ваги, колиб разом з тою
думкою у декотрих писателів не лучилась о-
хота все критикувати і соневерити. Критика
найчастійше несправедлива, фальшива, осно-
вана на власній, дуже чудній совідці. Те
все бере ся звідти, що у нас почасті почи-
нають без попередньої праці над
собою літературувати критикою. Скіль-
ко така критика писателів ставляючих перві
свої кроки в письменстві варта, шкода і го-
ворити. Не перечу, що молоді, дійсно талано-
виті люде можуть иноді писати добрі поезії,
повісти і пр., — але неможливо, щоби зви-
чайні молоді люде без одвітної праці видали
в критиці вислід благодатний. Для невиробле-
ности і неусталеня нашого літературного язика
в многих вглядах полишає ся тим шуми-
кам доволі поля побути безцінно а ча-
сто і безкарно по просторищі азиковім. Тож
ароджує ся кортячка у них полисувати ся
„критикою“ і переходить в шкодливу хоробу.

Заколота про язык тривала у нас вже в
первих починах, коли то у нас став пробу-
джатись язык народний в літературі. Уже
перві почини Маркіяна Шашкевича і товари-
шів мусіли видержати неприхильне привняте і
шкодливе діланя ніби то староруских „уче-
них“. Такий Йосиф Левицкий критикував
Маркіяна Шашкевича і товаришів дуже не-
приятно, хоч яко літерат не був годен Шаш-
кевичеві рішити ременя у сапог. Та годі! На
час галицька „старорусчина“ припинила роз-
виток народного язика і помогла заплітнись
мерзеному язичю. Язиче що раз більше при-
нимало чудні вирази і не свої форми, стави-
ло що раз сухшим і нескладнішим та вкін-
ци мусіло уступити народному язичю, котрий
сильнійше розвинув ся під впливом україн-
щини. Але і в тім новім літературнім язичі,
який розвинув ся у наших народовців, остало
ще не одно із давньої заморозки. Правопись в
школах була стимологічна, але що раз біль-
ше зміняла ся в користь народного язика;
вкінци заведено в наших школах правопись
фонетичну. Здавалось, що тепер по крайній
мірі в правописні буде у нас спокій.

В новійших часах почато у нас критично
розбратити шкільну правопись. Саме в час,
коли накопилось у нас дуже важні питання,
стали виводікати річ, котра на тепер у нас
зовсім не великої ваги. В нашій шкільній фо-
нетичній правописні маємо декотрі відмінно-
сти, але ті ріжниці не так дуже значні, а і
загалом правопись не великої ваги. Школа
ніяк не може допускати частих і недоконеч-
них змін. Ми самі повинні дбати про
те, щоби о скілько се можна, задержати
як найдовше раз прийнятну пра-
вopись.

Тую гадку взагалі мав дописуватель
„Руслана“ заявляючи в статі: „Semper idem“,
що в хвилі, коли нам треба як найбільшо-
го зданеня сил, виринає справа правописна.
Про правопись спорили ми не від нині. Уже
Маркіяна Шашкевич і Йосиф Левицкий ведуть
спір о азбуку. Прихильники Кулішівки і Дра-

гоманівки, прихильники і та і затіяли війну
азбучну!

Так оно і виглядає, хоть все разом мі-
шати не можна. Спір межі Йосифом Левци-
ким а Маркіяном Шашкевичем мав підклад
зовсім инший, се був напад пустого, невмі-
лого язича на язык чисто народний. Всі другі
спори не дотикали язика, а були виключно
правописні і не великої ваги. Розуміє ся, пра-
вopись унормувала ся тота, котра оказала ся
найбільше поєдинча, практична, а нашому я-
зичю одвітна. Хоть в дечім ще нема удно-
стайненя, однак се річи меншої ваги, котрі
з часом поладнають ся. Нарімно тут діяти не
треба і не можна.

Широко розводити ся про те, чи писати
скрізь г а не г, зовсім ні на що не придасть
ся, хоть знов не завадити про те згадати, що
иноді і славянські фільологи иноді наше г
читають хибно як російське, отож Б і г, г а й,
г о р о д, г р у ш а вимавляють Big, gaj, go-
rod, grusza. Але ж предя ніхто не буде мі-
сто г е о г р а ф і я, г е о л о г і я, г о м о л о г і я
у нас писати і говорити: географія, геологія,
гомольогія!

Що до віддаваня чужого і через ль ска-
зано, що протєбом писати л у нас не вица-
дає, бо тут у нас в Галичині так той
спосіб писаня через ль тепер розповсюдний
ся, що нагло его зміняти радше пошкодить,
ніж пожитку.

Із сказаного про самі, слабі, ра-
ди виводити, що хтось предкладає так пи-
сати місто самі, слабі, раді ніяк не
можна. В статі виразно сказано: В літератур-
нім язичі всі пишемо: зелені, ті“. Отож
загальні форми іменяка многого числа суть
самі, слабі, раді, так всі пишуть і
нікому до голови не припаде
иначе писати. При нагоді наведено
також з українских книжок дуже рідкі
форми: самі, слабі і пр. Такі-ж фор-
ми, також рідкі найшов я і у галицько-
русского люду. Як ті форми взяли ся у нас,
я пояснив. Дописуватель на мої замітки не
звернув належної уваги і виражає з жалем,
щоби притємом не вводити новости. Не хочу
тут робити жадних закидів. Але таки оказує
се, що — semper idem. У нас так привикли
все до паріканя, що навіть такі правомислячі
люде, як дописуватель, жалкують перед гро-
зачою небезпекою, якої не було і нема,
остерегають перед тим, чого ніхто не думав.

Обяснене рідких форм самі і пр.
єсть вправді річ спеціально фільологічна, та
привагдно ми їх обяснили, бо може не оди-
н би думав, що то лише форми випадкові. Та-
кі форми, хоть і мають своє оправданя, за-
галом рідкі, а в українских книжках навіть
дуже рідкі; класти їх місто скрізь у лю-
ду і в літературнім язичі уживаних на і бу-
лоб зовсім пусте, недоладне і навіть шкідли-
ве, а супротивляло би ся понятю о вигоді і
одвітнім призначеню правописня.

(Конець буде).

Про буковинські відносини.

(Дальше).

Умови для розвитку народу своїм што-
мим житєм запевнені. На всіх полях, крім
церкви, галапасників відертто і народне до-
бро обгороджено. Все те пішло під зручним
і щасливим впливом Василька в горі

так неімовірно швидко, бо в протязі п'ятина-
цяти послідних літ, що неуритований ще
відповідно нарід став, можна би сказати, за-
скочений. Значить, не стало стілько інтеліген-
тних і фахових людей, щоби подолати всю
ту народну роботу, яка втворила ся під до-
гідними услівями на народній ниві.

Наступив між провідниками поділ праці.
Народну роботу „в горі“ то є в Відні зло-
жено в руки Василька, а „долішну“ госпо-
дарку, головно-ж провід цілого краю передано
на руки д-ра Смал-Стоцкого.

Щоби Стоцкий міг всоди з належотою
силою і авторитетом виступати, випосажено
его всіма конечними атрибутами материяль-
ними і моральними. Він став віцемаршалком
а властиво дійсним маршалком краю; став
презесом краєвого банку і краєвої ради куль-
тури; управляючим радником зелізничних до-
ріг; членом шкільної ради краєвої; головою
Союза всіх руских кас позичкових і щадни-
чих; єму дано високий ордер, а вкінци знамя
шляхотства. Коротко сказавши, український
нарід на Буковині обдарував Стоцкого всіма
дарами, якими нарід може лише розпоря-
джати.

Все се робив Василько в порозуміню зі
всім українскими товаришами-послами і ці-
лим буковинским українским народом. Ні-
хто свідомий не завидував єму (Стоцкому)
сего. Навпаки. Кождий з провідників уважав
се для мужа довіря народу на тім визнач-
нім місці в краю за потрібне і конечне, тим
більше, що він рвав ся до того, на перше
місце.

Вправді повставали ізва того надмірного
накопиченя гідностей на одні плечі д-ра
Смал-Стоцкого деякі негодования і дїсгармо-
нії, але все те було би уложило ся поволи
природним ходом. Просвітла, економічна і ор-
ганізаційна справа народна була би пішла
своїм ходом, коли би Смал-Стоцкий не по-
вів народну управу на економічним поли так,
що нечуваний нелад і слідом за тим банкро-
тво в „Селянській Касі“ впало громом на на-
ше народне житє і захитало народну будівлю
в самих основах. Се стало ся так, що др.
Смал-Стоцкий пішов за приміром румунских
провідників і втягнув щадничі і позичкові на-
родні каси проти статутів у ризикові лісові
і парцеляційні підприємства, яких сам не
розумів, а надто здав на руки людам, котрі
не то, що не розуміли ся на справі, але при
її веденю не руководили ся навіть тою до-
брою волею і тими далекосяглими замірами,
які просвічували д-рови Смал-Стоцкому.
А вело ся все так, що ніяким чином не мо-
гла старшина „Селянської Каси“ поза маско-
вними цифр добачити пропасти, до якої гнала
неминучо „Селянська Каса“. І наступило то,
що прийти мусіло: банкротство. Сімдесять ти-
сяч українских і румунских родин, значить
майже все мужицтво в краю опинило ся пе-
ред пропастию.

І в сім найбільшим народнім нещастю
подає знов наш товариш Василько помічну
руку, веде ратункову акцію в Відні і в краю
так, що сільскі каси райфайзенскі звільнені
від поруки, а неминуча гроза зліцтованя на-
шого мужицтва відвернена.

Та не лиш се. При веденю сеї великої
ратункової акції солідаризував ся товариш
Василько а д-ром Смал-Стоцким так, що
коли би др. Стоцкий не стратив був рівнова-
ги і не унеможливив себе самого, то і він
був би не пропав ще цілком для буковин-
ско-українского народу. Але дарма. Не по-
могли всі змаганя, представленя, просьби і

благаня як самого товариша Василька так і цілою кляубою. Він таки зрік ся нас, виступив з буковинсько-українського кляубу і тим сам собі морально найбільше пошкодив.

Через чотирнацять років свільної праці народної і доки підносив Василько дра Смаль-Стоцького морально і матеріально із щабля на щабель аж на найвище місце, яке буковинська Україна могла лише дати — був Василько добрий. Ба, навіть коли дехто з нас робив Василькови докори, то власне др. Смаль-Стоцький говорив завжди, що „Василько для буковинської Русі такої великої ваги, що не годить ся чіпати его деяких хиб, — а мусить ся брати его в цілости таким, яким він є“. Але в тій хвилі, коли др. Смаль-Стоцький допровадив сам до того, що мусів уступити з місця відемаршалка — став Василько раптом „найбільшим нещастем українського народу“. Адже кожний здорово думающий зрозуміє, що той сам чоловік, котрий допровадив „Селянську Касу“ до упадку, не може рівночасно провадити соймом, коли сойм розбирає ратунову акцію „Селянської Каси“. Та ще навіть на останнім засіданні укр. Союзу послів в Чернівцях, на котрім пробувало ся удобрити д-ра Стоцького і не пустити его від себе, в цілі чого Василько уступив навіть з голови Союзу — сказав др. Стоцький виразно, „що то не сьміє бути, що то було би нещастем“, і при поновнім виборі голови віддав сам свій голос на товариша Василька.

З того всего виходить ясно: т. Василько сповняв і сповняє свій народний обовязок як слід. Значить, він придбав і дбає про умови для красного життя українського народу на Буковині, як не може ліпше. За те др. Смаль-Стоцький, котрого народним завданням було переконати ті здобутки в народне життя, пошпотає ся не хочачи як не мож більше фатально.

Др. Смаль-Стоцький повів „Сел. Касу“ до того, що селяни опинили ся перед пропастью неминучого зліцтованя — т. Василько відвернув се національне нещасте від укр. народу, тай було би ся вдало при тім вратувати і д-ра Стоцького, якби він не уважав за ліпше відпекати ся і покинути нас саме у ратуновій акції.

Колиж санаційна акція довершила ся в краю головно заходами п. Василька, то др. Стоцький — пішов прилюдно сповідати ся.

Добра річ і сповідь. Але щоби з неї була пожадана користь, то перша умова до того — щира покара і правда. Та на жаль, не видно сего у прилюдній сповіді д-ра Смаль-Стоцького. Навпаки др. Стоцький кричить: Василько найбільше нещасте укр. народу...! Не дам нищити народу!

Г дійсно взяв ся др. Смаль-Стоцький тепер ратувати український нарід на Буковині тим способом, що добрав всіх сил до того, аби розбити і затроїти буковинську Україну.

Вільшої іронії годі придумати! Справдішна трагікомедія!

Шановні читачі Діла, котрі прочитали „сповідь“ д-ра Стоцького і отей мої стрічки, зволять самі вже виробити собі власний погляд про становище Союзу укр. послів на Буковині в тім сумнім епізоді, який звисний широкій публіці під назвою афери Василько-Стоцький, в якій непотрібно поставлено мимоволі Союзу і его голови Союз перед ділему: Василько чи Стоцький? Для Союзу таке питання не існувало, як не існувало оно й для українських виборців буковинських міст, котрі кілька днів тому дали сему важний вислів.

Шановній Редакції дякую щиро, що прийме отсе мов пояснене до сумної сповіді д-ра Стоцького.

Єротеї Пігуляк

заступник голови Союзу укр. послів на Буковині.

Убийство грецького короля.

Моці короля Юрія забальсмовано і виставлено на прилюдний вид. До Солуня прибула вже королева Ольга з дітьми. Німецький кружляк „Goeben“ одержав приказ, щоби полишив ся в Солуні аж до перевезеня моці короля і товаришів ему аж до порту Пірею. Небавом приїде до Солуня новий король Константин, який повернув в дорозі з Яніни до Атен.

Слідство в справі злочинця Шімаса виказало, що він жив в милостині, а родина

давно вирекла ся его. Він заявив, що недавно просив короля о милостиню, але одержав відмовну відповідь. З сеї причини був лютий на короля. Спільників злочину не мав. В своїм часі був Шімас записаний на медичнім виділі в Атенах. Був приклонником соціалістичної ідеї і голосив, що небавом запанує повна рівність, не буде різниці між богатими і бідними, а час праці буде вивисити лише 2 години девно. Впрочім голосив лише загальні фрази про комунізм і анархізм. Здогад, немов би Шімас був нанятий до убийства короля, не потверджує ся. Злочинець в часі слідства робить вражінє чоловіка тілесно і духово піддубавшого, хоч деякі его відповіді вказують на вищу інтелігенцію. Сестра его є учителькою в одній з приватних грецьких шкіл в Солуні. Віденські дневники пишуть, що убиєць грецького короля перебував якийсь час в характері кельнера в Нормі Йорку і там видавав ся соціалістичній агітації.

Наш цісар розпорядив 16-днєвну двірську жалобу, почавши від 25. марця ізза смерті грецького короля.

Болгарський король вислав кондольничїну телеграму на руки Веніцельоса.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатників в кругах своїх знакомих.

Австрійско-чорногорський заколот.

„Fremdenblatt“ доносить: Австро-угорський посол в Цетинї Вайнцерль (в заступстві посла Гісла) одержав порученє поробити відповідні представлення чорногорському правительству в справі Дякови і в справі бомбардуваня Скодри.

Приватній інформації таке кажуть: Іменем австро-угорського генерального консула в Цетинї поробив Вайнцерль (чи Вайнцетель) вчера кроки що до 3 точок. По перше зажадав задоситьчиненя в справі подій в Сан Джіовані, де залогу парохода „Скодра“ силою приневолено, щоби помагала при висїданню чорногорського війська. По друге запитав о причини, чому Чорногорці не дозволили, щоби цивільне населенє в Скодрі вийшло з міста. По третє зажадав вясненя що до навертаня силою населеня на православє і слідства в справі убийства католицького сьвященника Палича.

Wien. Allg. Ztg“ стверджує, що австро-угорський посол в Цетинї поробив заходи, щоби вивідати від чорногорського правительства для цивільного населеня в Скодрі привід на опущенє сего міста, в чім руководить ся Австро-Угорщина ідеєю чоловіколюбїя, щоби залобити проливи крові і злагодити жорстокости війни. Австро-Угорщина руководила ся лише тими зглядами любови ближнього, коли зажадала від чорногорських властей, щоби Альбанців католиків і магометан не зневолювано до переходу на православє.

Дальше домагає ся Австро-Угорщина вясненя в справі убийства о. Палича, чина оо. Францісканів. Чорногорське правительство згодило ся, щоби архієпископ Прізрену перевів канонічне слідство, однак відмовило приволу на се, щоби в сїм слідстві взяв також участь австрійско-угорський віцеконсул. Сю відмову тим обосновано, що такий привід противив би ся суверенним правам Чорногори, бож ся подія стала ся на области, яка належить до Чорногори. Дневники думають, що се рішенє чорногорського правительствана є ще останнім словом. Четверта справа, яка відносить ся до подій із пароходом „Скодра“, є ще в завішеню.

Чорногорське правительство не дало доси відповіді. Однак можна уважити певною річю, що в справі корабля „Скодра“ дасть Чорногора задоситьчиненя. Як буде звучати відповідь що до інших точок, покищо годі наперед сказати. Вм.шанє, зроблене ізза цивільного населеня в Скодрі, є впливом поглядів великодержав, які уважають дальше острілюване Скодри противним понятям людскости.

Щоби наші читачі знали, о що розходиться ся Австрії в справі корабля „Скодра“, то приводимо вісти угорського кореспондентського бюра, яке пише:

Пароплав „Скодра“ під комендою капітана Блязіха причалив до порту Сан Джіовані ді Медуа, щоби виладувати товари. Портовий капітан і місцевий комендант не приволити на се і зажадали, щоби „Скодра“ повернула перед порт і із стоячих там на якорі сімох грецьких перевозових кораблів забрала залогу і висадила єї на сушу. Блязіх відмовив, покликуючись на се, що не має до того повновасти від дирекції тов. „Ungaro-Stoata“. Портовий капітан грозив ему і хотів приневолити до сповненя сего домаганя. В тім підплив турецький кружляк „Гамідже“ і почав стріляти; 4 грецькі кораблі затопив, а 3 тяжко ушкодив. Пароплав „Скодра“ відіс лише легке ушкодженє, бо находив ся у вигіднім місци. Коли турецький кружляк зник, портовий капітан домагав ся, щоби Блязіх разом з своєю залогою заяв ся ратованєм сербських жовнірів, які спасаючись скочили до моря. Блязіх відмовив сему домаганню, покликуючись на се, що ратуновка акція була би дуже небезпечна. Тоді явив ся місцевий комендант і заявив, що коли Блязіх і его залог не займуть ся ратунком жовнірів, то его і его моряків велить розстріляти. Зараз потім появили ся на пароході чорногорські жандарми і грозячи револьверами, хотіли приневолити машиністів, щоби запалили під кітлами. Блязіх удав ся до портового капітана, просячи о дозвіл на відчаленє до Реки. Капітан приволити на се, але перед тим велів Блязіхови підписати заяву, написану в сербській мові, що в Сан Джіовані ді Медуа ніхто его не напастував, ні не робив ему ніяких пакостей. Ледво портовий капітан підписав дозвіл на відчаленє „Скодри“, коли в капітанаті явив ся місцевий комендант, Чорногорець і привавши сїй документ, сховав его. Тоді Блязіх вернув на пароплав і видавши приказ: повною парою! — відплив з порту. Про поговню не було бесіди, бо в порті не було ніякого воєнного грецького судна, яке би могло пустити ся на здогін.

В австрійській акції на полудни несечинну поміч Італія. „Avenira d' Italia“ доносить, що італійське правительство замовило 4 торговельні кораблі для перевозу війська і поручило їм держати ся в поготові з призначенєм до Альбанї. — Що правда, урядова заперечують сїю вістку.

Перед миром?

Облога Скодри.

„Narodni Listy“ доносить з Подгориці під датою 18 с. м.: Вчера бомбардувала сербська і чорногорська артилерія від рана до полудня Скодру, особливо стріляно на кріпость Стої. Турецкі гармати відповідали дуже слабо. В обляженім місті панує страшний переполох. Король Микола повернув до головної квартири і лично наглядав приготівні праці до генерального штурму. Рішаючий приступ має йти з трох сторін і уможливити посуванє піхоти вперед. Імовірно кріпость буде приневолена небавом до капітуляції.

Один з сараєвських дневників звїщає, що тяжкі обложні сербські гармати наносять величезні спустошеня в Скодрі. Кілька дільниць стоїть в огні.

Болгарські удачі.

Болгарська агенція доносить: Оноді біля Чаталджи турецька дивізія з артилерією посунула ся проти лівого болгарського крила, але по великих втратах, мусіла уступити. Дві турецькі дивізії звернули ся проти осередка і приблизили ся на віддаль 400 кроків від болгарських окопів. Болгари перевели протинаступ і відверли Турків, які полишили на полі бою 500 вбитих і ранених. Передвечером пішли Турки приступом на болгарське крайнє крило. Огонь болгарської піхоти і артилерії не дозволив ворогови приблизити ся і приневолити его до уступленя. Ізза тяжкого погрому не повив вчєра ворог (Турки) нападу.

Успіх турецького оружя.

Турецький урядовий воєнний звіт говорить: Від двох днів біля Адриянополя царить тишина. Біля Буляр нема ніякої зміни. Наше (турецьке) війско пішло наступом на лїнії Чаталджи в рїзних напрямках і прогнало ворога

з его становищ в Софаскей, Кальфакей, Акаляч, Інджигес і Кадікей. Вороже (болгарське) війско хотіло відбити Кадкей, але без успіху.

Мирові переговори.

Амбасадори великодержав зібрали ся вчєра на нараду. Б. Райтера дізнає ся, що амбасадори порішили вчєра, що представники великодержав мають одержати порученє предложити балканським державам предлоги великодержав в справі условин, які поставили союзні держави. Сї предлоги потвердили вчєра всі великодержави. Амбасадори нині знова зберуть ся.

Голоси про положенє.

Генерал Дімітрїєв привіз російському цареві відручє письмо короля Фердинанда. Генерал запитаний про політичне положенє заявив, що Туреччина сама є винувата, що не заключила в час мира. Дуже багато жертв мусіла понести наслідком війни Болгарія, тому безусловно буде домагати ся воєнного відшкодованя. Ціла Македонія мусить дістати ся Болгарії.

Союзники між собою.

Із Іскібу доносять, що там прийшло до бійки між Сербами і Болгарами.

Білгородський дневник „Политика“ твердить, що македонський комітет в Софії організує ватаги, які в Монастирі, Прїлєпі і інших місцевинах будуть юдити тамошне населенє проти Сербів.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В субботу: руско-кат.: 40 муч. в Севас.; римо-кат. Велика Субота. — В неділю: руско-кат.: Кондрада; римо-кат.: Вєликденє.

— Імянини Сьв. Отця. В середу 19. с. м. в день св. Йосифа, припадали імянини Сьв. Отця Пія Х. Св. Йосиф є, як звисно, патроном Сьв. Отця, який перед вступленєм на Столицю св. Петра звав ся Йосиф (Джюсепе) Сартто. Весь католицький сьвіт глядить з почутєм глибокої пошани і привязаня на Папу, який так достойно дьвгає на своїй раменах тягар духового спадку Апостолів. В день імянин Сьв. Отця всі католики просили в своїй молитві Всевишнього, щоби наділив їх Батька і Провідника довгими літами.

— Ексц. Митрополит гр. Шептицький виїздить на два тижні зі Львова.

— Заг. збори тов-а Взаїмна поміч галицьких і буковинських учителів і учительок відбули ся дня 20. марця в комнатах У. П. Т. у Львові (ул. Мохнацького ч. 12) при численній участі членів і відпоручників окружних відділів. Збори тревали від 10. год. рано до 8. вечером з двогодинною полудневою перервою. На зборах порушувано з рїзних боків організаційні справи та вяснювано і простовано хибно представлявані події, які появили ся в брошурі напечатаній минулого року в жовтні. На зборах явили ся також два послі пп. Макух і Сігалевиць та забрали голос в справах станових учительських і в справах організаційних. При доповняючїм виборі війшли до Надзираючої Ради на три літа: Ів. Стронський, Мих. Сениця, Ол. Гайдукевич і Маріян Якимовський а на 1 рік Ів. Юцишин. До провірної комісії війшли пп. Власійчук, Вертипорох і Гарабач. Наші замітки до сих зборів подамо в однім із слїдуючих чисел нашої часописи.

— З Белзчини пишуть нам: Дня 19. марця відбули ся збори кружка У. П. Т. в Белзі. В сїм місті була основана філія Р. Т. П. та в виду зміни статута Р. Т. П. на У. П. Т. філії переімянують ся на кружок, так само переімянила ся на кружок белзка філія, яка ледви давала знаки життя аж до часу своєї переімяни. На зборах кружка явила ся місцева і замісцева інтелігенція в доволі малім числі і кількох міщан. Збори мали характер доволі невідрадний, бо в Белзі від часу, від коли повстав Комітет Рідної Школи, якось не все йде так, як потреба; повстають уособиці межі сими обома організаціями т. є УПТ. а Ко-

митетом, що відбивався некористно на організації членів. Головно невдоволення поширюють ся не лише в Белзі а також і в інших місцевинах, де по при філію, чи кружок постав Комітет Рідної Школи. Се мабуть плыве із Львова, де мимо зборів і ріжних анкет в справі получена сих обох інституцій в одну, годі є доси звести разом із за амбіції певних одиниць і із за неврозуміння цілий У. П. Т. а діяльності КСШ. Тому і в Белзі обертають ся два гурти людей як в блуднім колесі, повстають між ними ріжницї в розуміню праці і ідеї так, що і сі усобиці проридили ся на загальних зборах Кружка УПТ. Дістало ся там від деяких бесідників і Головної Управи УПТ, хоч зовсім неслушно, що зараз з місця вилясав вібраним організатор делегат Головної Управи п. Бачинський. Вкінці дійшло до порозуміння і при виборі війшли до Старшини представники обох противних сторін з охотою до праці в Кружку над ширенем ідеї національної свідомости. Межи иншими війшли до старшини о. Іван Ковальський з Ванева, яко голова Кружка і п. Михайло Галань з Белза яко містоголово. — Кружок поставив собі цілю межи иншими ввести в житє підготовний курс до гімназії, якої першу класу ослушав і веде вже сею року КСШ, під фірмою УПТ, в Белзі. Описля порішено ввести в житє безплатну бібліотеку УПТ, скоро тільки збере ся відповідне число книжок. Вправді межи членами дає ся замітити деяка нерішучість до праці, однак є надія, що при добрій волі вивмуть ся всі до ідейної праці. Желанемо новоснованому однокому покищо Кружкови в сокальськїм кутї, як найбільших успіхів. — О. О.

— Шематизм всего клира львівської Архієпархії. Коли переглядає ся „Шематизм всего клира львівської архієпархії“, мусить кожного вдарити обставина, що населене архієпархії в застрашаючий спосіб маліє. І так коли ще в 1907. р. було всіх вірних 1,456.209, то до шістьох літ впало тоє число до 1,305.613 або (додавши ще парохію віденську) до 1,308.336 себто о 147.873 душ, Се годі собі висняти, хіба що ствердимо, що львівські шематизми убивають одним почерком пера сотки тисячів вірних. Правда, сегорічний шематизм дуже страшно затаїв се „человікоубийство“ а бодай так побаламутив, що ніхто в сім кінця не дійде, однак факт лишити ся фактом, що за шість літ не то що не вродив ся ні оден чоловік, але ще й на ті, що 6 літ тому назад тішили ся своїм житєм, зайшла якась пошесть (певно чума!) і зневолила їх покинути сію долину сліз.

Сегорічний шематизм виказує аж в двох місцях загальний стан епархії а в обох лихо. Раз каже, що число душ вносить 1,335.890 а другий раз 1,305.613. Тимчасом вівставленя всіх деканатів має бути 1,319.392. Яким способом начислено в шематизмі аж на 1,335.890 — сего ніхто не знає і знати не буде, хіба що принустить, що впорядчик (чи хто там) укладає шематизм крайно недбало, з котрого ніхто не має ні найменшого хісна. Бо який, прошу, може бути хосен з такого шематизму, в котрім зовсім нема даних до якої будь орієнтації. Пр. хотів би якийсь собі цікавий чоловік набрати понятя про те, чи і як розвивають ся в нас, припустім братства церковні, то деж має за сим шукати як не в шематизмі? А знов в шематизмі стрічає ся 60 (шістьдесят) парохій, при котрих нема ніякої згадки ані про рух просвітний ані про жите релігійне. На 981 парохій є аж 278 (двіста сімдесят і вісім) в котрих, не згадує ся ані слівцем про церковні братства. Згадує ся вправді там про многі річи пр. про кацапські дружини, яких подано в 12 парохіях, про читальні „Просвіти“ 636, Качковського 234, ві сі ві ті 14, про шпихлірі (2/8), касп ріжні 491, „Сокил“ 128, „Сичи“ 63 а пр. про братства тверезости лиш в 220 парохіях, братство Найсв. Тайн 297, а про Апостольство молитви лишень в 33 парохіях. А деж инші? Чейже ніхто не повірить, щоб на 981 священиків та на 1.188 церков не було більше братств. А може! Чи в консисторії львівській нема инших рубрик до шематизму як лиш про поля, сіножати і крпюшанські „отличія“? А коли вже справді не вміє, чи не хоче вдумати якої розумної рубрики, то чейже повинна подбати, щоб бодай ті стеоритивні були як слід виповнені. Бож предінь ніхто не звирить, щоб пр. в Тростянці вел., Гриневі, Скориках, Могилянцях, Острівцях, Хмельнівцях, Поршні, Бродках, Яхторові і т. д. не прибуло за пять літ ні одної душі. Або чиж не можна

подбати, щоб бодай під самим Львовом була подана якась людска статистика? Голоско як мало в 1907. р. 654 душ, так і до нині мав. Подібно і Сяхів.

Алеж бо се ще пів бід. Подибуємо в шематизмі такі парохії, де убуває вірних в неімовірній пропорції. Пр. в парохії Снявків убуло від 1907. р. на 1115 аж 535, в Незнамені на 1910 аж 215, в Янові на 1151 — 124 в Черняхівці на 2647 — 55, в Пізнавці гнил. на 1529 — 74 і то лишень в протягу 5 літ! Яким же се може бути? От хіба в той спосіб, що редакція шематизму легковажить собі загаль сущієності і нашої і чужої і йде тільки після „отеческих преданій“.

А вже найфатальніше випав спис осіб. Хто би хотів після сею спису випукати якусь особу, то може наперед знати, що не знайде ані даної особи, ані єї дати уродження, свячення, інститування — нічого, або як що знайде, то зовсім неправдоподібно. Пр. Грицелюк Микола вродив ся в 1891. році. До того часу займав ся ревню душпастирством через повних 16 літ. Гутковский Ант. вже 47 священиком, вже й повдовів а не годен діждати ся парохії. А знов Гучковский Іларій навіть не хотів родити ся, але від разу став парохом. Зовсім інакше стоїть справа з о. Галаяном Николою. Той вправді вродив ся так як належить ся ще в р. 1875, але коб его бодай до семінарії привали, а то завзяли ся на него і ані руш наперед. О. Юнна Давидовича не інститувано ще й доси, хотий він ще в 1889 висвячений. За тож другого Давидовича Михайла наділено парохією ще як в шестім році ходив зі „Словом польським“. Але за яку провину не позволено о. Демчукові, капелянови Іх Ексцеленції, ані вродити ся, ані святити ся, то лиш редакція шематизму знає. Се здає ся тому, що він Українець, а таких нещасних є понад двацять.

Однак ще є більше нещасливі люди. От пр. Барський Михайло без отця, без матери, не родив ся, не хрестив ся, не вмер і не жив — а є поміщений в списі осіб, отже живих! Рівнож пропав о. Білецький Юрко. Був, але нема его ані сліду. О. Горнякевич Мирон вправді не родив ся, але він і так є висвячений і сидить такої у Львові пл. св. Юра ч. 5. і є певний, що там его жаден референт не придибає.

Але найгірше війшов на шематизмі якийсь Нагоряньський. В списі подано, що его можна випукати на стор. 26. Дивимо ся на стор. 26. і очам своїм не віримо, бо на самій горі етоїть написано самими найвизначнішими буквами: „О мытари і фарисеи!“ Хіба се не Нагоряньський, бо ми не знаємо, з якої він фамілії виводить свій рід. А если так, то що всунено до шематизму отті гієрогліфи і то на таким самим папері і з такою самою пагінацією як і сам шематизм. Прецінь шематизм не є виключно для клиру, а хотьби навіть, то пощо тоді двігати до церкви цілий шематизм?

Може би компетентні власти вглянули в справу та зарадили сему лихови і подбали о се, щоб наш шематизм не виставлял нас на сьміх перед культурними людьми. — *Литересований.*

— Свв. Отець про убитого грецкого короля Юрия. Про скритоубийство грецкого короля в Солунї повідомлено Свв. Отця Пія Х. в четвер рано. Папа був глубоко зворушений сею вістію і згадав, що познакомив ся з пок. королем, коли був венецьким патріярхом. Тоді нераз виїздив з ним на прогульку на остров Лідо. Пок. король був, по словам Свв. Отця ввічливим, і милим чоловіком. Коли перед 6 роками він тут мене відвідав, ми говорили багато про ті гарні часи. Він просив мене о якусь памятку для своєї збірки особениостей. Я дав єму мій білет зеліничої їзди з Венеції до Риму, коли вибирав ся на конкляе.

— „Прикарпатская Русь“ і „Галичанин“ під всепольским шнурком. Часом оба ті „органи“ ізза личних справ наговорять собі крпких слів, а тепер — ось давить: цілкують ся. „Прикарпатникам“ ще не випуміло в голові від ювілей тисячного числа і Романових та й „Галичанин“ виписавши весь скарб із лексикону свого язичя в похвалу російским царям і проливши ведро сліз в обороні російської православної церкви (в статі „Походъ проти церкви“) перед.. російскою думою, ще не мав часу „знайти себе“, а вже оба сі органи запивши згоду під ювілей Романових гонять на витертих фразах проти виборчої реформи до союму. „Прикарпатская Русь“ сї-

ла на коника демократичного клича: рівного, тайного, загального і безпосередного виборчого права і йде на поміч всепольско подільській кліці в її протиукраїнській поході. Старий „Галичанин“ шкандибає що сила за старшим органом „підяремників“ і щось відворкує на нам. Бобжинського і задививши ся на воевичого Дудикевича і собі пхивкає „Въ жестокой (ох!), безпощадной (ну!), самоотверженной (!) борьбе обрѣтешь ты право свое!“

Маємо вже отже формально заговор всепольско-подольско-кацапський. Готувать ся по чва під російско-всепольске братанє в Галичині. Крамарж не даром радить з славянськими політиками в Парижі... Видимий знак очевидної благодати: „Прикарпатская“ цілює ся з „Галичанином“ під доглядом „Słowa polsk-ogo“.

— Відомин арештованя секретаря намісництва. Слідчий судья, який веде слідство проти арештованого недавно у Львові секретаря намісництва, Ів. Лопушанського, переведив в кількох місцевинах східної і західної Галичини дождження і арештував одного урядника і одного жидівського посередника, як помічників Лопушанського в его надужатях.

— Огонь. Дня 6. с. м. вибух по полудни огонь в загороді В. Суховича в Колодї, жовківського пов. і розширив ся небаком на сусідні господарські будинки. Жертвою огня впало 10 селянських загород разом зі збіжем і рільничими знарядями. Шкода вносить 33,000 К і була в 1/3 части обезпечена. Причина пожежі не звісна.

— Напад в суді. Оноді напав на коридорі повітового суду у Львові на Фр. Райхмана, видавця „Адресова книги міста Львова“, видавця „Скоровідза м. Львова“ І. Р. Шпигель і побив его зі злоби за те, що судья освободив Райхмана від обжалованя о обиду чести.

— Згорів ліс. З Перемишля доносять, що дня 18. с. м. вибух нечаяно коло 4. год. по пол. в лісі на Кругелі великий огонь і почав при сильнім вітрі дуже скоро розширять ся, та обняв простір кількосот квадратних метрів. Огневій поготові вдало ся при помочи робітників занятих в лісі, огонь загасити. Жертвою огня впало многа молодих смеречин та ялинок. Огонь викликали малі діти, які вбравли ся в ліс по цвітї і розложили огонь.

— „Неблагонадеждні“ хустки до носа. „Утро Росси“ доносить, що в Таганрозї сконфіскувала поліція хустки до носа, продавані з нагоди ювілею Романованих, а які мають на собі портрет Миколи ІІ. Призволено й на дальше продавати хустки на голову, заосмотрені таким самим портретом. Поліція признала, що витиранє носа в царський портрет є „неблагонадеждне“.

— Голод на Сибірі. З Сибіру доходить безнастанно вісти про голод, що настав серед тамошного населеня. Недавно за неплачене податків поліція забрала на ліцитацію ціле майно селян в 22 селах красноярского повіта.

— З летництва. В Сомальомбарда внав з висоти 200 метрів командант летничої військової школи Морено і згинув на місці. — В Кальсбурге знищилася буря військової баллон „Ersatz Z. I.“.

— Що їдять ріжні люди на світї? Дивним може стане кому, коли почує, що деякі народи їдять землю, ба навіть уважають її за присмак. Хто може їсти землю, запитаємо? Певно, що дикі народи. Однак ми тим разом помилимо ся, бо землю їдять на лише дикі народи Африки і Америки, але і також народи культурнійші, народи европейскі. Американські дикуни їдять „білу глину“ будь то сиру, будь то печену і приправлену з иншими стравами. На їх торгах можна подибати торговців, які виключно тим присмаком торгують, та не малі гроші за се збивають. Ту дивну навичку находимо також у народів европейских. І так в Фінляндії додають до хліба мелену глину. Шведа зїдають що року кілька тисяч кілограмів глини під назвою „хлібова мука“. Мешканці Уралю додають до хліба мелений гіпс, аби хліб, як они кажуть, ліпше смакував. Інші околиці, де їдять землю, є Стирня, Горішна Італія і остров Сардинія, де землю продають по торгах неваче иншу потрібну поживу. Чи нашому чоловікови такий присмак смакував би, сумніваємо. Так як ріжні звичаї і обчаї у ріжних народів так і ріжний смак. — Так пише одна з руских часописий в Америці. Ми не чули, щоби хто з живих Европейців їв землю, а тим більше го-

ді увяити собі, щоби землю до їди куповано на торзі. Если в Америці кормлять ся глиною, то бажаємо їм смачного аетиту.

— Жертви готівкою не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів У. Т. П. і уживаня товарів з маркою У. Т. П.

Оповідки.

— Вписи на львівськїм університеті на літний піврік шкільний рік 1912/13. зачали ся вчера, дня 20. с. м. і потравають до 4. цвітня. В часі від 5. до 11. цвітня буде можна висувати ся лише за дозволом збору професорів, а до 10. мая включно за дозволом академічного сенату. Літний піврік зачинає ся з днем 27. с. м.

— Перенесеня. Намісник переніє інженерів: К. Шведа з Тернополя до Львова, І. Батицького з Бережан до Тернополя і В. Вишницького з Самбора до Бережан; адюнктив будівництва: Р. Януша з Ряшева до Львова, Я. Месінга з Нового Санча до Самбора і практиканта будівництва Вас. Рижевского зі Львова до Ряшева; старшого повітового ветеринарія Б. Мендльовського зі Скалата до Тернополя, повітового ветеринарія О. Струка з Турки до Скалата і ветеринарнийого асистента д-ра А. Травинського з Боршева до Турки.

Прокуратор скарбу переніє секретаря прокуратурї скарбу д-ра Ф. Босовського з Кракова до Львова, а адюнкта прокуратурї скарбу д-ра В. Смолярского зі Львова до Кракова.

— З львівського університету. Деканат правничого віділу на львівськїм університеті видав для кандидатів державно-правно-історичних іспитів додаткову постанову, яка обявляє вже від найближшого весняного речиння. Після сеї постанови треба зложити іспитову таксу і оправдати, чому кандидат не явив ся при останнім речинці, се все найпізнійше до останного дня перед тим днем, на який покликано кандидата до іспита.

Посмертні оповістки.

— Юлія з Волянських Негребецка, жена гр. кат. пароха в Ясениці сільній коло Дрогобича, померла 19. с. м. в 53. році жятя. Похорони відбудуть ся в суботу о год. 10. рано. В. і. п.!

Олександр Барвіньский.

Спомини з мого житя.

(Дальше).

9. Заходи Тернопільців коло зєднання всіх Русинів з нагоди зборів „Русской Рады“. Відмова „Русской Рады“ народоцвам.

Зібрало ся кільканадцять Русинів місцевих і з околиці у тодішнього приходника і декана тернопільского о. Василя Фортуні, що був соймовим послом в половні жовтня на нараду (був також о. І. Наумович і обявляв велике одушевленє для сеї справ). На сих зборах предложив я відозву звернену до всіх Русинів, а крім того і відозву до Виділу „Русской Рады“.)

В сій відозві зазначено, що поражене Русинів при останніх виборах до державної ради повинно всіх довести до отямлення. Число послів в держ. радї і в соїмі змаліло так, що з ними ніхто не числить ся, народні інституції занепади, руский нарід упадає морально і матеріально, молодіж, не маючи потрібної поживи духової, нидіє і відчужує ся народови, жіноцтво виростає або без образованя або переймає ся ненародним духом по чужих пансіонах. Русини роздробили ся на партії і ослабли, а подлі на партії лише тоді не шкідливі, наколи всі партії не спускають з ока добра народу, а кожда з них, хоч ріжними дорогами і ріжними способами стремить до спільної цілі. Нині всі відчувають потребу такого скупленя сил, організації і спільної праці для добра народа і оборони его прав.

Таке скупленє сил може послїдувати на полі політичнім, економічнім, на полі вихованя і просвіти. Організація політичних сил може бути переведена на загальних зборах „Русской Рады“, скликаних на 6/18. листопада 1879. р., наколи би Виділ того товариства приняв попередно в членя всіх Русинів, котрі зголосили би ся без ріжницї їх політичного і

літературного переконання, наicoli лише за Русинів держать ся і яко такі обявляють ся).

Відозву такої основи до виділу „Русской Ряды“, оповіщено в „Батьківщині“, в 3-ім ч. 1879. р., щоби Русини з усіх сторін краю зголошували ся до сего товариства з такими домаганнями, вписували ся в члени і явили ся на загальних зборах, наicoli виділі вдоволих їх домаганю. Сю відозву підписало 26 Русинів з Тернополя і Поділля, а додатково подало ще свої підписи пять інших, отже разом 31 Русинів подільських, з котрих доси остало лише 9 між живими, а 29 в поміж тих давно упокоїли ся, Крім того на основі ухвали зібраних на нараду Русинів подільських вислав о. декан В. Фортуна до виділу „Русской Ряды“ відозву (відпис єї напечатаний в 3 ч. „Батьківщини“ з 1879. р.), в котрій з покликанием на ухвалу Русинів з Тернополя і околиці домагав ся, щоби на зборах „Русской Ряды“, скликаних на 6/18 листопада „заступлені були всі Русини, до якої партії они би не числили ся і яке би не було їх політичне і літературне переконане, если лиш держать ся з Русинів і такими обявляють ся. Тому т о. декан Фортуна домагав ся в сій відозві від Виділу „Русской Ряды“, „щоби перед тими зборами в члени „Русской Ряды“ вписувано кожного зголошуючого ся Русина по §. 4. статутів, представленого двома членами товариства до прийняті і не відказувано прийняті жадному“.

На сю відозву Русинів з Тернополя і окресности дав однак Виділ „Русской Ряды“ письмом з 10(22) жовтня 1879 (з підписом о. Павлікова і Площанського) на адресу о. декана Фортуни відмовну відповідь, покликуючи ся на §. 4 статутів, в котрім нема постанови, щоби кождий Русин, поручуваній двома членами товариства, мав бути прийнятий в члени, і тому не може взиати ся приреченнями, котрі би усували свободу виділу при виборі членів. Виділ ніби то також поділяє гадку скріплення руских сил і сконсолідованя в одну цілість, однак може се перевести лише в міру спроможности. Дятого в „Слові“ оповіщує готовність свою прийняті зголошених членів (щоби могли в слідуячих загальних зборах мати участь), стісняючи лише речинець до рішення в тім до 6. (18.) листопада, щоби завдалегідь міг дізнати ся про число всіх членів і тою відомостю міг покористуватись на загальних зборах 15. (27.) листопада.

Ся відповідь зовсім не вдоволила Тернопільських Русинів, бо покликане на §. 4. статута уважали они лише викрутом, а так само і заміткою, що Виділ потребує знати наперед число членів, котрі явилиб ся на заг. зборах і тому обмежає речинець прийняті в члени лише до 6. (18.) листопада.

Мимо того Тернопільські Русини постановили зголосити ся в члени „Русской Ряды“ в надії, що Виділ в так важкій для руского народа хвилі не відтрупе ані одної сили, котра хоче спільно працювати для добра народа. Колиб однак Виділ відкинув зголошеня, то сї повинні відкликати ся до загальних зборів, котрі можуть перевести повднане в сїх Русинів.

Відмовна відповідь „Русской Ряды“ дана терноп. Русинам, викликала доволі різку критику. В додатку до ч. 5. „Батьківщини“ виступив о. Стефан Качала з Шельпак (д. 9. (21.) листопада) і вказав на се, що виділ „Русской Ряды“ в інших случаях не конче придержує ся постанов статута і що відповідь виділу особливо по виступленю „Слова“ (ч. 121) в справі примиреня має такий змісл: „піддайте ся безуслівно, для вас нема иного примиреня“. О. Ст. Качала зазначив отже, що навіть завзятий Поляк, котрий бажав би беззастанних спорів між Русинами, не міг би нічого гіршого видумати, як статі „Слова“ з 6. (18.) листопада „Отъ редакціи“ і „Изъ руской окрестности“ підписані буквою М. і висловив на останку погляд, що не ті роблять роздор, що подають руку до згоди, але ті, що ту руку відкидають. А наicoli „Русская Рада“ має остати в самім ділі рускою, то не повинна робити трудности в прийнятю зголошених членів.

З львівських народовців-Русинів зголосило ся в члени „Русской Ряды“ 28 (поручені проф. Романчуком і о. Ал. Стефановичом), а іменно: Др. Омелян Ого-

повський, др. Корнило Сущкевич, др. Олександр Огоновський, Рафаїл Стеблецкий (скарб. конципіст), Григорій Вредьона, Дамян Гладилевич, др. Юліян Целевич, Анатоль Вахнянин, Ізидор Громницький, Володимир Подляшецкий (адвокатський конципіст), Володимир Барвіньський, Григорій Цеглинський, Маркил Желехівський (нотаріальний кандидат), Ксенофонт Климкович, Андрій Січинський (конципіст прокур. скарбу), Петро Погорецкий (суд. авскультант), Григорій Петрикєвич (суд. авскультант), Михайло Коралевич (директор руского театру), Андрій Чичкевич (учит. гімна.), Петро Скобельський, Николай Дольницький (практ. концеп. скарбу), Олекса Зафіовський (скарб. конципіст), Юліян Дольницький (учит. гімна.), Петро Огоновський, Василь Тисовський, Дмитро Левкевич (уч. гімна.), Роман Заклинський (уч. школи вивав) і Константин Лучаківський.

З замісцевих зголосив ся о. Данило Танячкевич (з Закомара, порученій проф. Романчуком і д-ром Юл. Геровским), о. Евгеній Гузар, сотрудиик з Городка, а з Тернополя: др. Володимир Лучаківський, Василь Копитчак, я і деякі інші.

Виділ „Русской Ряды“ письмом з 9. (21) листопада подав до відома, що рішив не прийняті в члени всіх 28 львівських народовців, так само оо. Танячкевича і Гузара, а з тернопільських прийняв лише д-ра В. Лучаківського і п. В. Копитчака.

(Дальше буде).

1) Обидві відозви напечатані в 3-ім ч. „Батьківщини“ з д. 1. листопада 1879.

2) На сю відозву дав свій підпис також Наумович, колиж перед зборами поїхав до Львова і там порозумів ся з Площанським і Добрянським, відкликав у „Слові“ свій підпис. — Ол. Б.

3) Відповідь на видумки і навасти „Слова“ на Русинів-народовців подала „Батьківщина“ в додатку до ч. 5 го 1879.

Телеграми

з дня 21. марца.

Відень. „N. W. Tagblat“ дізнає ся, що палата послів не буде скликана на день 8. цвітня, але шойно на 23. цвітня, а се тому, щоби поляшити соймам довший час до нарад.

Відень. (ТКБ). Комітет референтів податкової комісії збере ся на засідане у вторник, дня 1. цвітня перед полуднем і відбуде дискусію над внесками в справі реформи домово-чашшового податку.

Петербург. В урядових кругах кружляють чутки про уступлене міністра внутрішних справ Макалова. Єго наслідником уважають Дурнова і Стицінського, найбільші однак вигляди має Борис Найдгардт, провідник групи націоналістів в державній раді. Найдгардт був вже на послуханю у Коковцева, а завтра іде до царя до Царского Села.

Париж. (ТКБ). По вчерашнім засіданю палати поручив предсідник Пюенкаре місію заложеня нового кабинета міністрови судівництва п. Барту.

Царгород. (ТКБ). В будинку міністерства заграничних справ вибух вчера огонь. Веде ся в тій справі слідство.

Софія. (ТКБ). Предсідник собранія Данев відїхав до Петербурга.

Софія. (ТКБ). „Мір“ заявляє, що подорож д-ра Данева до Петербурга не має характеру урядової місії в румунській справі. Місію таку одержав посол Бобчев.

Атени. Прасове бюро оповіщує, що грецке військо заняло Телелені (в Альбанії). Грецьку кінноту прийнято кількома стрілами. Греки забрали кілька турецьких гармат.

Царгород. Приватні телеграми доносять, що турецька флота підпомагає заходи правого крила своєї армії перед наступом значних болгарських сил коло Гадікей. Турки відверли Болгар.

Оголошенє.

Звичайні загальні Збори тов. взаїмного кредиту „Свѣча“ в Болехові стов. зар. з обмеж. порукою відбудуть ся дня 29. марца 1913. о год. 12. в полудне в льокалі товариства.

Порядок дневний:

- 1) Відчитанє протоколу з попередних загальних Зборів.
  - 2) Відчитанє протоколу з послідної ревізії з рамени Союзу рев.
  - 3) Справозданє комісії контрольної і уділенє абсолюторії Управі.
  - 4) Затвердженє вибору 1 члена Дирекції і 2 заступників Дирекції на місце уступивших.
  - 5) Затвердженє вибору 2 членів Ради Надзираючої і 3 заступників.
  - 6) Роздїл чистого зиску.
  - 7) Внесеня і запити членів.
- В разі недостачі комплекту вимаганого §. 31. статута, відбудуть ся другі загальні Збори того самого дня, в тім самім льокалі і з тім самім порядком дневним о год. 1 по полудни без огляду на число присутних членів.

За Раду Надзираючу:

О. Теофіл Горникевич Стефан Дригичиц
предсідник секретар.

510(1)

Асекуруйте своє майко від огню

В „Дністрі“!

Кждий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на слұчай пожежі не понестя страти, бо достаток одилиці то добротит цілого народу.

Кждий Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезлечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иного руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешєвіє олати заобєзпечєня сєлянських буд. нків.

„ДНІСТЕР“ зєвєртає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1913 вєносить зєрот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і рєтєльно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінєтєлів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вєносять з кінєцєм 1912 року 3,910,293 копєтє.

„ДНІСТЕР“ приймає обезлечєня на житє у всіх догідних комбїнаціях (на дожитє, посєртні капїтали, посаги, рєнти).

В „ДНІСТРІ“ можна обезлечити від крадежи з вломом движимости всякого рєда, а товариства кредитові готївку, цїнні папєри і вєксєлі за дешєвою оплатою премїї.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезлечєнь „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

!!! Купуйте !!!

одобреній Радою шкільною кравкою і виданий накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

А-ра Богдана Барвіньского п. з. „Оповіданя з рїдної історїї“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту ХХХVІ сторін ілюстрацій (числом 53) на кредовім папері і 2 мапки. В гарній полотняній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сєй підручник є першим підручником рїдної історїї для руских сєредних шкїл і дає шкільну молодєжи в перєповний образ нашої буваїльщини. Писаний так, що надає ся не лише для учеників І, клєся сєредних шкїл, але правєдостачі иного підручника і для учеників висшєх клєся, для руских видїлових шкїл, для сємінарий і лицєїв та до квалїфікаційних іспитів на народних і видїлових учитєлів.

Надає ся він до науки в дївочих та хлопчячих бурсах і інститутах, а і заа своєї приступности також для наших читалєнь, для сєлян і міщан. З хїсною може повчити ся з него нашої історїї і кождий осьвічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обємєстєх книжках.

У Львові набувати можна в Книгарні „Наук. Товариства ім. Шевченка“, Ривок 10

Поїр! Нові книжки. Поїр!

Вже вийшли з друку дуже красні і займаючі повістки та історичні оповіданя — виданя Українського Педагогічного Товариства.

Новість!

- Ч. 166. „Зоря Півдня“ Ю Верного (перекл. М. Калій) дуже займаюча ілюстрована повість 158 стор. друку. Цїна книжки бр. 80 с. опр. 1-00 К
- „ 151. Малі козаки: (І. Петренко) ілюст. істор. оповід. бр. 30 сот. опр. —50 „
- „ 152. На вакаціях: повість бр. 30 с. опр. —50 „
- „ 153. Орлеанська дївчина: істор. оповід. бр. 40 сот. опр. —60 „
- „ 154. Записки недоброго хлопця опов. бр. 40 с. опр. —60 „
- „ 162. Наші невидимі вороги: (І. Марків) бр. 40 с. опр. —60 „
- „ 163. Як незнайко став муравлем та що він тоді цікавого бачив: (А. Оніщук) бр. 20 с. опр. —35 „
- „ 167. Без старших: комедийка в 2 дїях бр. —12 „
- „ 169. Рїдво Марусі: сєнєчний образок в 1 відслові бр. —06 „
- „ 170. Збиточники: (М. Єремєєв) жарт з житя дїтий в одній дїї бр. —06 „

Книжки висилає лише за попередим надїсланєм готївки канцєларїя Українського Педагогічного Товариства у Львові, ул. Мохнацкого 12. 508(10)

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1.

поручає по найдешєвшєх цїнах: скрипки басы, цитри, флєти, клєярнєти, труби, бубни і т. д. та закладає цїлі сокільські, сїчові, читальняні й шкільні струнні або дуті оркєстри на всякій склад.

Цїнник даром.

Олексагер Жарвіньський.

Спомини з мого житя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. ХІХ ст. (з додатком переписки Ст. Новакєвича, М. Лисєнка і П. Куліша, з 10 портрєтами і двома картинками) вийшли вже яко №г. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. Оренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Цїна брошурованого примірника 1 К 50 сот.
„ опр.аного примірника 1 К 80 сот.

„ДОСТАВА“

Стов. зарєєстр. з обмеж. (дворазовою) порукою.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.

Склад: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.

Перемишль, Ривок 26.

Поручає свої богато заосмотрєні склади усяких церковних річий. Приймає усякі напрєви, золочєня і перєлєти. Достарчає дзєвонів готових і після замовлєнь та стрїйних дзєвончків. Поручає церковних малярів, різьбарів, золотарів і підпрємців будови і напрєви. Продає церковне і столове білє та срібло, правдивє, хїньське і альпаку. Виготовлює хоругви і прапєри для „Соколів“ і Чит. „Просєвіти“.

Цєривам-Членам дає 2% додаткового опусту при закупї.

Кожда Церков, кождий Русин повинєн стати членом „Достави“.

Удїл 20 К, платний також ратами; вписове 1 К; дивідєнда за 1912 р. 7%.

Часть зиску роздїлює „Достава“ на церковні і народні цїли.

Хто купує в „Доставі“ купує у себе; збільшує народне майно, попирає рїдний прємисл.

Інформацій удїлює дирекція, ул. Домініканська 11; на жаданє висилає цїнники. 484(26)